

Przykładowy program realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego w klasie 7 szkoły podstawowej

Beata Grzelak

Spis treści:

Cele przykładowego programu zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 7 szkoły podstawowej

Scenariusz 1. Zawody w moim najbliższym otoczeniu

Scenariusz 2. Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa

Scenariusz 3. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową

Scenariusz 4. Umiejętności a zawód

Scenariusz 5. Moje umiejętności

Scenariusz 6. Kompetencje na rynku pracy

Scenariusz 7. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej

Scenariusz 8. Kwalifikacje jak klocki Lego

Scenariusz 9. Wszyscy jesteśmy zdolni!

Scenariusz 10. Czym się interesuję?

Cele przykładowego programu zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 7 szkoły podstawowej

1. Podstawa prawna

Obowiązujące ustawy:

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r. poz. 59):

„Art. 1.

System oświaty zapewnia w szczególności:

19) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

Art. 109. 1

Podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły są:

7) zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego.

ust. 6.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum.

ust. 7.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane niezależnie od pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielanej uczniom w ramach zajęć prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Art. 47. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

/.../

3) ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół, w tym:

/.../

c) minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,

4) treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego, warunki i sposób realizacji i organizacji doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach (cku, ckp, oddiz) oraz wymagania w zakresie przygotowania osób realizujących doradztwo zawodowe w szkołach i placówkach (cku, ckp, oddiz), uwzględniając rolę doradztwa zawodowego we wspieraniu uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych /.../”

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r. poz. 60):

„Art. 292.

W roku szkolnym 2017/2018 zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w oparciu o program przygotowany przez nauczyciela realizującego te zajęcia i dopuszczony do użytku przez dyrektora szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej. Program zawiera treści dotyczące informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz

możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi. Ramowy plan nauczania w 8-letniej szkole podstawowej (zał. nr 1 stosuje się począwszy od roku szkolnego 2017/2018)".

- *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz.U z 2016 r. poz. 1943)

Zapisy ustawowe dotyczące doradztwa zawodowego.

2. Cele programu

Celem doradztwa edukacyjno-zawodowego w klasie 7 szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery i trafnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku dalszej nauki, przy wsparciu doradcy zawodowego.

Program zawiera cele ogólne uwzględniające:

- poznawanie samego siebie;
- analizę informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
- poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy;
- rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.

W programie ujęte zostały również cele szczegółowe w poszczególnych obszarach¹:

W obszarze POZNANIE SIEBIE uczniów:

- rozpoznaje swoje zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

W obszarze ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY uczniów:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody;
- zna drogi zdobywania wybranych zawodów;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.

---

¹ Koncepcję obszarów celów szczegółowych zaczerpnięto z programów preorientacji i orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego przygotowywanych w projekcie "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych".

W obszarze RYNEK EDUKACYJNY uczeń:

- charakteryzuje strukturę systemu edukacji;
- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia;
- analizuje znaczenie uczenia się przez całe życie.

W obszarze PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU uczeń:

- określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- planuje ścieżkę kariery, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery.

METODY PRACY:

- analiza przypadku,
- ankieta,
- autoprezentacja,
- burza mózgów,
- check-lista,
- ćwiczenia grupowe,
- debata „za i przeciw”,
- dyskusja problemowa,
- kolaż,
- kwestionariusz,
- lekcja odwrócona,
- mini-wykład,
- ocena pracy grupowej,
- plakat,
- rozwiązywanie problemów,
- skojarzenia,
- wirujące plakaty.

MOGĘ – CHCĘ – POTRZEBA

Program został przygotowany w oparciu o model „mogę – chcę – potrzeba”. Pierwsza grupa scenariuszy określana jako „mogę” zawiera informacje o umiejętnościach, uzdolnieniach i talentach ucznia, druga część zatytułowana „chcę” daje wiedzę o pragnieniach, zainteresowaniach, planach i marzeniach młodzieży. Ostatnią składową programu stanowią scenariusze ukierunkowane na to, czego uczniom „potrzeba”, zamieszczone w nich zostały ćwiczenia dotyczące rynku pracy, uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, trendów w polityce zatrudnienia.

EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Opis zakładanych programowych efektów kształcenia ucznia:

W zakresie wiedzy uczniów:

- zna pojęcia związane z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- zna swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- rozumie zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- zna umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczniów:

- umie rozwijać swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczniów:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań, sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

TEMATY ZAJĘĆ:

1. Zawody w moim najbliższym otoczeniu
2. Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa
3. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową
4. Umiejętności a zawód
5. Moje umiejętności
6. Kompetencje na rynku pracy
7. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej
8. Kwalifikacje jak klocki Lego
9. Wszyscy jesteśmy zdolni!
10. Czym się interesuję?

SCENARIUSZ 1

TEMAT: Zawody w moim najbliższym otoczeniu

CEL OGÓLNY: zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń umie:

- rozpoznawać zawody wykonywane przez osoby z jego otoczenia;
- przyporządkować pracowników danych zawodów do miejsca ich wykonywania;
- nazwać czynności zawodowe wykonywane przez konkretnych pracowników;
- zaprezentować wyniki pracy grupowej przed klasą;
- określić, który z zawodów wymienionych podczas zajęć jest mu najbliższy.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik;
- tabela do uzupełnienia dla grupy.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Zawody w moim najbliższym otoczeniu – podstawy teoretyczne

Uczniowie objaśniają znaczenie słów: „praca”, „pracownik”, „zawód”, następnie nauczyciel rozpoczyna dyskusję prowadzącą do zdefiniowania tych terminów:

„Praca” to...

- celowa działalność służąca zapewnieniu człowiekowi dóbr materialnych;
- działalność, która pozwala na samorealizację, rozwój osobowości;
- działanie, które zapewnia stały dopływ środków finansowych niezbędnych do życia;
- złożony proces aktywności ludzkiej – zarówno fizycznej jak i umysłowej;
- zajęcie, dzięki któremu człowiek zmierza do wyznaczonego przez siebie celu.

„Pracownik” to...

osoba, która wykonuje określonego rodzaju pracę na rzecz pracodawcy, w wyznaczonym przez niego miejscu i czasie, za co przysługuje jej wynagrodzenie.

„Zawód” to...

zbiór zadań (czynności), wymagających odpowiedniej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki.

2. Ćwiczenie *Kto tu pracuje?*

Nauczyciel dzieli klasę na zespoły złożone z 4–6 osób. Grupy losują po 1–2 karteczki z wypisanymi miejscami pracy i uzupełniają je, wypisując osoby, które w danym miejscu pracują i określając, czym się zajmują w pracy. Warto, by były to miejsca pracy znane uczniom, np.: szkoła, szpital, poczta, sklep/supermarket, bank, kino, teatr, piekarnia, dworzec kolejowy/lotnisko, ogród zoologiczny, restauracja (załącznik 1).

Każdy zespół prezentuje jeden z opisanych przez siebie zawodów w formie kałamburów. Pozostali uczniowie odgadują nazwę tego zawodu i miejsce, w którym osoba wykonująca go może pracować. Warto, aby grupa, która zaprezentowała wybrany zawód, następnie odczytała nazwy pozostałych zawodów, które przyporządkowała do konkretnego miejsca pracy.

Każdy z uczniów zastanawia się i zapisuje w tabeli, który z zawodów wymienionych podczas zajęć najbardziej go interesuje, jest mu najbliższy.

3. Pytania ewaluacyjne

Prowadzący prosi uczniów o odpowiedź na pytania podsumowujące, np.: Jakie inne zawody są wykonywane przez osoby z Waszego otoczenia? Jakie zawody najbardziej Was interesują? itp.

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Kodeks Pracy: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19740240141>

[dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

Hasło „praca” [w:] Encyklopedia PWN:

<http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/praca;3961600.html>

[dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

Załącznik 1 – karta ćwiczenia *Kto tu pracuje?*

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Teatr			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Szpital			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Dworzec kolejowy			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Restauracja			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Lotnisko			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Supermarket			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Szkoła			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?
Ogród zoologiczny			

.....

Miejsce	Zawód	Czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód?	Kto z Was mógłby wykonywać taką pracę?

SCENARIUSZ 2

TEMAT: Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa

CEL OGÓLNY: zapoznanie uczniów z możliwościami kontynuowania nauki po ukończeniu szkoły podstawowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- umie wymienić typy szkół ponadpodstawowych;
- wie, ile lat trwa nauka w danej szkole;
- zna zawody przyporządkowane do danego typu szkoły.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe;
- studium przypadku.

FORMY PRACY

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- projektor;
- załącznik nr 1: karty ćwiczenia *Co dalej po SP?*, po jednej dla każdej z grup;
- załącznik nr 2: *Moja pasja* – historie uczniów, po jednej dla każdej z grup.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Dyskusja grupowa

Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili wszystkie znane im typy szkół ponadpodstawowych. Wspólnie zastanawiają się, ile trwa edukacja w każdej z nich, jakie uprawnienia można zdobyć po jej ukończeniu, jakim rodzajem egzaminu się kończy. Nauczyciel zwraca uwagę uczniów, że zdobycie wybranego przez siebie zawodu wymaga ukończenia danego typu szkoły. Często ten sam zawód można zdobyć w różnych typach szkół (np. technikum i szkoła policealna).

2. Ćwiczenie grupowe

Uczniowie dzielą się na zespoły 4–6 osobowe. Każda z grup otrzymuje kartę ćwiczenia *Co dalej po SP?* (załącznik nr 1), oraz losuje jedną z historii uczniów *Moja pasja* (załącznik nr 2). Zadaniem zespołu jest odgadnąć wymarzony zawód ucznia przedstawionego w historyjce i ułożyć na karcie ćwiczenia jego możliwą ścieżkę edukacyjną. Uwaga: grupa, dyskutując, może zdecydować o wyborze jednego z kilku pokrewnych zawodów, np.

BASIA: aktorka, charakteryzatorka, kostiumolog, poetka;

KAROLINA: fryzjerka, stylistka, wizażystka;

MARCIN: informatyk, programista, grafik komputerowy;

JANEK: kucharz, cukiernik, piekarz, dietetyk;

ZOSIA: lekarka, pielęgniarka, ratownik medyczny;

MICHAŁ: weterynarz, psycholog zwierzęcy, opiekun zwierząt w schronisku, groomer.

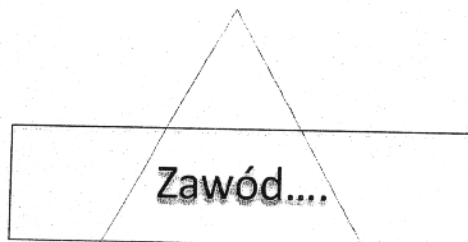
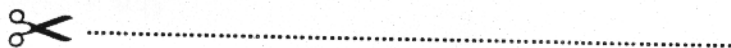
Gdy każda z grup odgadnie wymarzony zawód ucznia przedstawionego w historyjce i ułoży jego drogę zawodową, prezentuje historyjkę na forum klasy i przedstawia drogi dojścia do zawodu. Uczniowie w trakcie dyskusji rozważają poprawność ułożonej ścieżki edukacyjnej. Nauczyciel weryfikuje poprawność odpowiedzi, gdy jest taka możliwość, prezentuje inne typy szkół, w których można zdobyć ten sam zawód.

Po zakończonej dyskusji uczniowie dopisują propozycje pokrewnych zawodów, w których mogliby pracować bohaterowie historyjek.

3. Podsumowanie

Chętni uczniowie opowiadają, na ile są podobni do któregoś z bohaterów historyjek, czy któryś z wymienionych zawodów także ich zainteresował?

Załącznik 1 – karta ćwiczenia *Co dalej po SP?*

Załącznik 2 – ćwiczenie *Moja pasja*

BASIA

Basia zawsze lubiła czytać wiersze, jej ulubionym przedmiotem był język polski. Razem z przyjaciółką Magdą chętnie występowały na akademiach i w szkolnych przedstawieniach. Zaczęła od roli pszczołki Mai w klasie trzeciej, w klasie piątej dostała nagrodę za najlepszy, samodzielnie wykonany strój na bal przebierańców, a w siódmej klasie z dumą oznajmiła rodzicom, że wygrała międzyszkolny konkurs recytatorski. Kiedy na zajęciach z doradztwa zawodowego nauczyciel zapytał o wymarzony zawód, pierwsza do odpowiedzi wyrwała się właśnie Basia: „Chcę być...!”

KAROLINA

Karolina już od przedszkola uwielbiała dostawać w prezencie lalki – ale tylko te z długimi włosami! Godzinami zmieniała im fryzury, zakładała kolorowe spinki i gumki do włosów. W szkole podstawowej plotła koleżankom modne warkoczyki i kręciła włosy na papiloty. Ostatnio starsza siostra poprosiła ją o pomoc w farbowaniu włosów i upięciu koka na studniówkę. Karolina to przysłała...

MARCIN

Marcin zawsze interesował się tym, jak działają różne sprzęty. Uwielbiał wyszukiwać na strychu u dziadka niedziałające urządzenia elektroniczne. Ostatnio rozłożył na części pierwsze dawno nieużywaną drukarkę – po wyczyszczeniu głowicy udało się ją przywrócić do działania. Każdy w rodzinie prosi go o rozwiązanie problemów z komputerem. Fascynuje go tworzenie stron WWW i programowanie w języku Java Script. Marcin już wie, że chciałby być...

JANEK

Janek zawsze lubił próbować nowych potraw: po każdym odcinku swojego ulubionego programu kulinarnego biegł do kuchni wypróbować ciekawe przepisy. Dzięki jego pasji rodzina spróbowała kremu czekoladowego z chili, roladek z cukinii z serkiem mascarpone i przepyszego sernika po wiedeńsku. Chętnie pomaga rodzicom w zakupach, starannie wybierając zdrowe produkty. Na pewno wiecie, że Janek to przyszedł...

ZOSIA

Zosia już w przedszkolu lubiła opiekować się pluszakami. Nigdy nie bała się zastrzyków ani wizyty u stomatologa. Chętnie odwiedzała samotną sąsiadkę i pomagała jej, gdy starsza pani była chora. Była zachwycona gdy rodzice kupili jej bogato ilustrowany album pt. „Tajemnice ludzkiego ciała”. Nikt w klasie nie jest tak dobry z biologii jak Zosia, ostatnio przeszła też do kolejnego etapu olimpiady wiedzy o zdrowiu. W każdy czwartek uczestniczy w kursie pierwszej pomocy przedmedycznej organizowanym przez PCK. Chyba już wiecie, że Zosia marzy o zawodzie...

.....

MICHAŁ

Dom Michała to prawdziwe ZOO: chłopiec hoduje w akwarium kolorowe rybki, jest też właścicielem jamnika, tchórzofretki i adoptowanego ze schroniska rudego kota. Już w piątej klasie jako wolontariusz pomagał starszym osobom ze swojego osiedla wyprowadzać psy na spacer, a obecnie jest zaangażowany w szkolną zbiórkę żywności dla schroniska. Uwielbia odwiedzać rodzinę na wsi i podglądać życie zwierząt. Dla Michała wymarzony zawód to...

SCENARIUSZ 3

TEMAT: Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?

CEL OGÓLNY:

- uzupełnienie informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
- analiza i synteza informacji przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej;

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna strategie pomocne przy trafnym wyborze ścieżki edukacyjnej;
- potrafi przeanalizować oferty szkół ponadpodstawowych i wyższych pod kątem możliwości dalszego kształcenia.

METODY PRACY:

- dyskusja problemowa;
- ćwiczenia grupowe.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik ;
- flipchart;
- papier do flipchartu;
- pisaki/przybory do pisania.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Przypomnienie tematyki poprzednich zajęć

2. Ćwiczenie grupowe *Co powinienem zrobić, aby źle wybrać... szkołę/zawód?*

Prowadzący dzieli klasę na zespoły 4–6 osobowe. Połowa zespołów otrzymuje zadanie:

Co powinienem zrobić, aby źle wybrać...szkołę?

W trakcie dyskusji grupowej rozważ z kolegami z zespołu, jakie czynniki wpływają na wybór szkoły? Zastanówcie się, co należałoby zrobić, aby był to wybór całkowicie nietrafny? Czym nie należy się kierować, planując swoją ścieżkę edukacyjną? Co jeszcze moglibyście zrobić, aby źle wybrać szkołę? Swoje pomysły zapiszcie na kartce.

Pozostałe zespoły otrzymują analogiczne zadanie dotyczące pracy:

Co powinienem zrobić, aby źle wybrać... zawód

3. Co można zrobić źle? – podsumowanie

Nauczyciel dzieli pionowo flipchart. Po lewej stronie przedstawiciele zespołów zapisują swoje propozycje dotyczące błędnych wyborów edukacyjnych – informacje, którymi nie należy się kierować przy wyborze szkoły. Na kartce uczniowie zapisują wypracowane propozycje dotyczące nietrafnych wyborów zawodowych.

4. Jak można zrobić to dobrze?

Po prawej stronie kartki nauczyciel lub chętni uczniowie zapisują propozycje odwrotne – czyli wskazówki, którymi należy się kierować, aby dokonać trafnego wyboru edukacyjnego/zawodowego, np.: źle – pójść do tej samej szkoły co kolega, mimo że lubimy co innego; dobrze – kierować się własnymi zainteresowaniami.

5. Ewaluacja

Każdy z uczniów otrzymuje po cztery karteczki samoprzylepne, przykleja je przy tych stwierdzeniach, z którymi najbardziej się identyfikuje, są dla niego najbardziej istotne – dwa stwierdzenia dotyczące wyboru szkoły, dwa dotyczące pracy.

6. Podsumowanie

Stwierdzenia, które otrzymały najwięcej głosów, można przepisać – powstanie swoisty dekalog, który warto powiesić w klasie lub zaprezentować rodzicom podczas zebrania. Nauczyciel, podsumowując zajęcia, może poprosić uczniów o odpowiedź na pytania podsumowujące, np.: Dlaczego te, a nie inne wskazówki/ostrzeżenia zdobyły najwięcej głosów w klasie? Czy każdy odpowiadał tak samo? Od czego mogą zależeć odpowiedzi?

SCENARIUSZ 4

TEMAT: Umiejętności a zawód

CEL OGÓLNY:

- rozwijanie umiejętności samoobserwacji, poznawania siebie i nazywania swoich mocnych stron;
- dokonanie autorefleksji i samooceny własnych zdolności, zainteresowań, predyspozycji fizycznych i zdrowotnych;
- uświadomienie roli wiedzy, zainteresowań i cech charakteru w wyborze kierunku kształcenia lub przyszłego zawodu.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- rozpoznaje własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia;
- określa rolę umiejętności w wyborze przyszłego zawodu;
- dokonuje analizy zasobów istotnych przy planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej.

METODY PRACY:

- ćwiczenie praktyczne;
- burza mózgów;
- praca w grupach.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik;
- karty ćwiczenia *Umiejętności*, po jednej dla każdej z grup (załącznik 1).

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Wprowadzenie

Klasa pracuje metodą burzy mózgów, odpowiadając na zadane przez nauczyciela pytanie: jak rozumiecie słowo umiejętności? Wszystkie propozycje zgłaszane przez uczniów zostają zapisane na tablicy, następnie uczniowie wspólnie tworzą definicję umiejętności.

2. Ćwiczenie grupowe

Umiejętności – uczniowie w ramach rozgrzewki wymieniają kilka przykładów umiejętności. Klasa dzieli się na zespoły 4–6-osobowe. Zespoły losują karty ćwiczenia. Każdy zespół otrzymuje jedną z czterech kart ćwiczenia *Umiejętności*. Uczniowie, dyskutując w grupach, zapisują swoje propozycje umiejętności potrzebnych do: zorganizowania urodzin, przygotowania klasowej wycieczki itp. przedsięwzięć z zapisanych na wylosowanej karcie.

3. Prezentacja

Zespoły prezentują zapisane umiejętności, klasa rozważa, czy zostały wymienione wszystkie umiejętności potrzebne do zrealizowania tego zadania? Czy można coś jeszcze dodać? Czy w każdym zespole zostały wymienione podobne, czy różne umiejętności? Wspólnie z nauczycielem uczniowie dyskutują, w jakich zawodach mogą się przydać takie umiejętności.

4. Podsumowanie

Nauczyciel może zadać uczniom pytania: czy ktoś z Was posiada wymienione umiejętności? jakie umiejętności są w klasie najczęstsze? czy w ćwiczeniu pojawiła się jakaś umiejętność, której nie posiada nikt w klasie?

Załącznik 1 – karta ćwiczenia *Umiejętności*

Zadanie 1	Jakie umiejętności są potrzebne, aby wykonać to zadanie?	W jakich zawodach mogą przydać się takie umiejętności?
Zorganizowanie urodzin		
Przygotowanie dyskoteki w szkole		

.....

Zadanie 2	Jakie umiejętności są potrzebne, aby wykonać to zadanie?	W jakich zawodach mogą przydać się takie umiejętności?
Pomoc w lekcjach koledze/ koleżance		
Pomalowanie pokoju		

Zadanie 3	Jakie umiejętności są potrzebne, aby wykonać to zadanie?	W jakich zawodach mogą przydać się takie umiejętności?
Robienie zakupów		
Opieka nad chorym członkiem rodziny		

.....

Zadanie 4	Jakie umiejętności są potrzebne, aby wykonać to zadanie?	W jakich zawodach mogą przydać się takie umiejętności?
Zorganizowanie urodzin		
Przygotowanie wycieczki klasowej		

SCENARIUSZ 5

TEMAT: Moje umiejętności

CEL OGÓLNY:

- rozwijanie umiejętności samoobserwacji, poznawania siebie i nazywania swoich mocnych stron;
- dokonanie autorefleksji i samooceny własnych zdolności, zainteresowań, predyspozycji fizycznych i zdrowotnych;
- uświadomienie roli wiedzy, zainteresowań i cech charakteru w wyborze kierunku kształcenia lub przyszłego zawodu;

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- rozpoznaje własne zainteresowania, umiejętności;
- określa rolę umiejętności w wyborze przyszłego zawodu;
- dokonuje analizy zasobów istotnych przy planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej

METODY PRACY:

- kolaż;
- plakat;
- praca w grupach.

FORMY PRACY:

- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- stare gazety i czasopisma przyniesione przez uczniów;
- klej, nożyczki – dla każdej z grup;
- kolorowe kredki, mazaki;
- papier do flipchartu dla każdej grupy.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut.

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Wprowadzenie

Uczniowie przypominają typy umiejętności, o których rozmawiali na poprzednich zajęciach.

2. Ćwiczenie grupowe

Uczniowie łączą się w zespoły 4–5 osobowe. Zadaniem każdego z zespołów jest przygotowanie plakatu pt. *Nasze umiejętności*. Praca ma mieć formę kolażu. Uczniowie przyklejają odpowiednie zdjęcia przedstawiające ich umiejętności. Jeżeli w zespole pojawi się umiejętność, która cechuje wszystkich, uczniowie mogą ją szczególnie wyeksponować. Warto też zaznaczyć te umiejętności, które posiada tylko jedna osoba z grupy. Na plakacie powinno znaleźć się jak najwięcej ilustracji, przedstawiających czynność, a jak najmniej słów.

3. Prezentacja

Zespoły prezentują swoje plakaty, zwracając uwagę na umiejętności, które cechują wszystkich członków zespołu, a także na te, które wyróżniają poszczególne osoby. Wspólnie z nauczycielem uczniowie dyskutują, w jakich zawodach mogą się przydać posiadane umiejętności.

4. Podsumowanie

Nauczyciel może zadać uczniom pytania: Jakich umiejętności jest w klasie najwięcej? A jakich najmniej? W jakich sytuacjach zawodowych możemy wykorzystać nietypową umiejętność?

SCENARIUSZ 6

TEMAT: Kompetencje na rynku pracy

CEL OGÓLNY:

- zapoznanie uczniów z zasadami panującymi na rynku pracy;
- utworzenie listy umiejętności poszukiwanych na rynku pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna definicje rynku pracy;
- rozumie pojęcia popytu i podaży pracy;
- rozpoznaje kompetencje przydatne na rynku pracy.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe;
- mini-wykład.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik;
- długa lina/taśma malarska;
- karta ćwiczenia *Kompetencje na rynku pracy* – załącznik nr 1.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć

Nauczyciel proponuje uczniom odgadnięcie tematu zajęć podczas gry w „Wisielca” – liczba liter zostaje zapisana na tablicy w postaci poziomych kresek, uczniowie odgadują kolejne litery słów: RYNEK PRACY. Za każdym razem, gdy odgadną właściwą literę, nauczyciel wpisuje ją w odpowiednie miejsce na tablicy, w przeciwnym wypadku – rysuje element symbolicznej szubienicy.

2. Rynek pracy – podstawy teoretyczne

Nauczyciel wprowadza pojęcia: rynek pracy, podaż, popyt, kwalifikacje. Warto wyjść od porównania tego zjawiska do sklepu/rynku owocowo-warzywnego: uczniowie mogą opowiedzieć o swoich doświadczeniach dotyczących popytu i podaży towarów, sezonowej fluktuacji cen. Rozmowę kończy konkluzja, iż w sklepie sprzedawca posiada pożądane przez nas towary, które możemy zakupić, płacąc określoną ilość pieniędzy. Na rynku pracy to my posiadamy określone kwalifikacje, umiejętności, zdolności, za które zapłaci nam pracodawca.

3. Ćwiczenie grupowe

Klasa dzieli się na dwa zespoły. Uczniowie stają w dwóch rzędach, naprzeciwko siebie, w równej odległości od środka sali. Nauczyciel układa na podłodze długi sznur lub przykleja taśmę malarską. Każdy z uczniów losuje opis jednej osoby z karty ćwiczenia *Kompetencje na rynku pracy*. Uczniowie odczytują po cichu opisy wylosowanych osób.

Polecenie:

Wyobraź sobie, że jesteś osobą, której opis wylosowałeś. W opisie znajdują się informacje na temat twoich cech, predyspozycji i wykształcenia. Jeżeli na kartce nie ma jakiejś informacji, to znaczy, że jako dana osoba nie posiadasz konkretnej umiejętności lub wiedzy.

Nauczyciel po kolei odczytuje komendy:

- Wszyscy uczniowie, którzy zdobyli zawód, wykonują dwa kroki do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy znają język obcy, robią krok do przodu – za każdy język jeden krok do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy są punktualni, robią dwa kroki do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy potrafią pracować w zespole, robią dwa kroki do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy potrafią pracować pod presją czasu, robią krok do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy są cierpliwi, robią jeden krok do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy lubią się uczyć nowych rzeczy, robią dwa kroki do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy mają doświadczenie zawodowe, robią dwa kroki do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy ukończyli dodatkowe kursy, robią krok do przodu.
- Wszyscy uczniowie, którzy potrafią myśleć analitycznie, robią krok do przodu.
- Wszyscy uczniowie, których cechuje wyobraźnia, robią krok do przodu.

Wygrywa osoba, która najszybciej dotrze do środka sali i dotknie taśmy lub sznurka.

4. Podsumowanie

Warto zadać uczniom pytania podsumowujące, skłonić do dyskusji dotyczącej różnych kompetencji oraz ich przydatności na rynku pracy, np.: Jak się czuliście, gdy posuwaliście się do przodu – a jak, gdy staliście? Jakie kompetencje pojawiły się w ćwiczeniu? Które kompetencje wydały Wam się ważne? Jaką możemy stworzyć definicję kompetencji? Co wynieśliście z tego ćwiczenia dla siebie?

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Hasło „rynek pracy” [w:] *Encyklopedia PWN*: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/rynek-pracy;3970479.html> [dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

Załącznik 1 *Kompetencje na rynku pracy – ćwiczenie*

- Mam na imię Jacek, właśnie skończyłem szkołę policealną, jestem wykwalifikowanym technikiem masażystą, znam język angielski, lubię pracować sam, ale chętnie też pracuję z innymi. Znajomi często mi mówią, że potrafię słuchać i można na mnie polegać. Jestem punktualny, nie lubię, gdy inni muszą na mnie czekać. Źle się czuję, gdy muszę coś zrobić bardzo szybko, wolę pracować wolniej, ale dokładniej.
- .....

- Mam na imię Iwona. Gdy chodziłam do szkoły zawodowej, pojechałam na praktyki do Hiszpanii. Pracowałam w kuchni w dużym hotelu. Po powrocie zapisałam się na kurs języka hiszpańskiego i teraz całkiem dobrze sobie radzę. Skończyłam szkołę w zawodzie kucharz, zdałam egzamin kwalifikacyjny.
- .....

- Mam na imię Monika. Poszłam do liceum ogólnokształcącego, bo nie wiedziałam, co chcę w życiu robić. Niestety nie był to dobry pomysł, bo nauka nigdy nie była moją mocną stroną. Skończyłam szkołę, ale nie zdałam matury. Może pójdę do szkoły policealnej? Na razie nie mam żadnego zawodu. Na szczęście w szkole nauczyłam się biegle mówić po angielsku.
- .....

- Mam na imię Zosia. Odkąd pamiętam w naszym domu były koty. Już w przedszkolu postanowiłam zostać weterynarzem. Jeszcze w trakcie nauki w technikum weterynaryjnym opiekowałam się zwierzętami w schronisku. Dzisiaj jestem wykwalifikowanym technikiem weterynarii.
- .....

- Mam na imię Rafał. Skończyłem liceum ogólnokształcące, teraz studiuje ekonomię. Znam biegle język niemiecki i angielski. W trakcie wakacji pracowałem w małym sklepie, pomagałem w prowadzeniu księgowości.
- .....

- Mam na imię Krystian. Zawsze lubiłem, gdy wokół coś się działo. Stres nigdy mi nie przeszkadzał. Już w szkole podstawowej dostałem się do reprezentacji koszykówki. Teraz właśnie kończę technikum gastronomiczne. W trzeciej klasie technikum skończyłem dodatkowy kurs: „Kuchnia regionalna”.

.....

- Mam na imię Dominik. W zeszłym roku ukończyłem Branżową Szkołę I stopnia. Jestem fryzjerem. Pracuję w salonie, w którym byłem na praktykach. Klienci bardzo mnie chwalą za moją cierpliwość i dokładność.

.....

- Mam na imię Krysia. Skończyłam technikum architektoniczne. W przyszłości chciałabym pójść na studia. Teraz najbardziej zależy mi na zdobyciu doświadczenia. Moja szkoła współpracowała z wieloma firmami, w tym jedną z Niemiec. Dzięki temu, że znam biegle język niemiecki, wyjechałam tam na staż.

.....

- Mam na imię Ada. Od kiedy pamiętam interesowałam się informatyką. Właśnie skończyłam naukę w technikum informatycznym, znam język angielski. Moje mocne strony to: umiejętność analitycznego myślenia oraz wyobraźnia. Lubię się uczyć nowych rzeczy. Jeszcze w trakcie nauki w szkole rozpocząłam pracę.

.....

SCENARIUSZ 7

TEMAT: Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej

CELE OGÓLNE:

- zapoznanie uczniów z zagadnieniami dotyczącymi kompetencji kluczowych;
- rozwijanie umiejętności zgodnej współpracy i współdziałania w grupie;
- umacnianie więzi grupowych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna definicję kompetencji kluczowych;
- wymienia warunki dobrej współpracy w grupie;
- umie opowiadać o swoich emocjach.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- rzutnik;
- krótki film dotyczący pracy w grupie;
- długa lina/taśma malarska;
- flipchart;
- dodatkowo: *Test ról grupowych Mereditha Belbina* w postaci kserówek.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć

Rozpoczynając zajęcia, warto pokazać uczniom film dotyczący współpracy, np: https://www.youtube.com/watch?v=Patm_eu02ow&t=15s [dostęp: 6 czerwca 2017 r.] Po projekcji nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając kolejne pytania: Jak myślicie, o czym dzisiaj będziemy rozmawiać? Z czym się Wam ten film kojarzy? Czy ludzie działają podobnie? Czy Wy kiedyś pracowaliście zespołowo? Co robiliście? Czy byliście zadowoleni z takiej formy pracy?

Nauczyciel przedstawia umiejętność współpracy jako jedną z kompetencji kluczowych, wyróżnionych przez Parlament Europejski, składową kompetencji społecznych i obywatelskich.

2. Ćwiczenie grupowe

Klasa dzieli się na dwa zespoły. Uczniowie stają w dwóch rzędach, naprzeciwko siebie, w równej odległości od środka sali. Nauczyciel układa na podłodze długi sznur lub przykleja taśmę malarską. W każdym z rzędów uczniowie stają jak najbliżej siebie, tak aby każdy dotykał swoją stopą stopy kolegi stojącego obok.

Polecenie:

Od tej chwili pracujecie zespołowo. Zadaniem każdej z grup jest jak najszybciej przemieścić się na środek klasy, gdzie każda osoba musi dotknąć sznurka/taśmy. Po dotknięciu sznurka grupa ma za zadanie wrócić na swoje miejsce. Uwaga: w trakcie przemieszczania się tam i z powrotem stopy wszystkich członków grupy muszą się cały czas stykać!

3. Podsumowanie

Po zakończeniu ćwiczenia uczniowie wracają na swoje miejsca w ławkach. Nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając pytania: Co Wam pomogło osiągnąć sukces? Co utrudniało zrealizowanie zadania? Kto z grupy zaproponował rozwiązanie? Czy ktoś przeszkadzał? Czego Was nauczyło to ćwiczenie? W jakich zawodach ważna jest współpraca w grupie?

Odpowiedzi uczniów warto zapisać na papierze do flipchartu, tworząc plakat z hasłami dotyczącymi warunków dobrej współpracy. Plakat można wykorzystać i powiesić w klasie lub zaprezentować na zebraniu rodziców.

4. Test

Dodatkowo uczniowie mogą wykonać test Mereditha Belbina, opisujący różnorodne role grupowe.

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Teoria ról grupowych M. Belbina: <http://www.edulider.pl/biznes/role-w-zespole-teoria-belbina> [dostęp: 9 czerwca 2017 r].

Kwestionariusz *Moja rola w grupie* M. Belbina: www.gwsi.pl/asp/pliki/aktualnosci/rola_w_zespole_cwiczenie.doc [dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

Kompetencje kluczowe:

<http://www.zsogrzegorzowice.com/images/pdf/informatorDlaRodzicow2014.pdf> [dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

SCENARIUSZ 8

TEMAT: Kwalifikacje jak klocki Lego

CEL OGÓLNY:

- przybliżenie uczniom różnorodności zawodów i możliwości edukacyjnych;
- przygotowanie uczniów do dokonania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi kształcenia.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- posiada informacje na temat różnych grup zawodowych;
- potrafi wskazać różnorodne ścieżki kształcenia dla danego zawodu;
- umie zaplanować dalszą drogę edukacyjną.

METODY PRACY:

- odwrócona lekcja;
- dyskusja.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik;
- karta ćwiczenia *Ścieżka rozwoju zawodowego* – załącznik nr 1;
- filmy dotyczące kwalifikacji.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Odwrócona lekcja

Tydzień przed zajęciami uczniowie łączą się w grupy 4–6 osobowe. Grupy losują po dwa zawody. Zadaniem każdej z grup jest ułożenie ścieżki/ścieżek rozwoju zawodowego dla wylosowanych zawodów. Materiałów do wykonania zadania uczniowie mogą poszukiwać w informatorach, internecie, prasie.

2. Dyskusja

Nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając uczniom pytanie: jak rozumiecie słowo kwalifikacje? i ukierunkowuje ją tak, by uczniowie wypracowali definicję – np.: wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne (umiejętność radzenia sobie ze stresem, praca w grupie, twórcze rozwiązywanie problemów).

3. Prezentacja prac zespołów

Nauczyciel omawia przykładowe ścieżki rozwoju zawodowego. Następnie grupy prezentują efekty swojej pracy. Cała klasa wspólnie z nauczycielem może dodawać swoje pomysły, zastanawiać się nad różnorodnymi drogami edukacji i pracy.

4. Co po szkole zawodowej?

Warto obejrzeć wraz z uczniami filmy pokazujące ścieżki edukacyjno-zawodowe prowadzące do zdobycia różnych zawodów, np.:

<https://www.youtube.com/watch?v=rO1RXBDVB-Y&t=11s> – technik przemysłu mody;

<https://www.youtube.com/watch?v=QItLzc2iNn8> – technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej;

https://www.youtube.com/watch?v=azUQyU4Yz_k – technik budownictwa.

5. Pytania ewaluacyjne

Nauczyciel zadaje kolejne pytania podsumowujące projekcję: Czy każda z osób występujących w filmie ma zamiar wybrać tę samą ścieżkę dalszej nauki, pracy w danym zawodzie? Od czego to może zależeć? Jakie refleksje płynące z dzisiejszych zajęć są dla Ciebie ważne?

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Odwrócona lekcja: www.ceo.org.pl/sites/default/files/news-files/zmien_zasady_gry.pdf

[dostęp: 6 czerwca 2017 r.];

Kwalifikacje zawodowe: www.doradztwo.ore.edu.pl [dostęp: 9 czerwca 2017 r.];

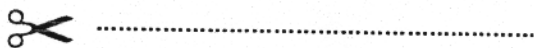
Filmy dotyczące kwalifikacji na www.youtube.com [dostęp: 9 czerwca 2017 r.]

Załącznik nr 1 – ćwiczenie *Ścieżka rozwoju zawodowego*

GRUPA 1

Murarz

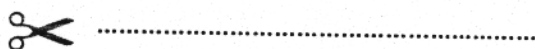
Stolarz

GRUPA 2

Krawiec

Kucharz

GRUPA 3

Elektryk

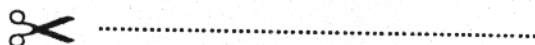
Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych

GRUPA 4

Ogrodnik

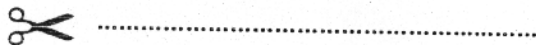
Technik masażysta

GRUPA 5

Technik weterynarz

Mechanik samochodowy

GRUPA 6

Fotograf

Drukarz

SCENARIUSZ 9

TEMAT: Wszyscy jesteśmy zdolni!

CEL OGÓLNY:

- pobudzenie uczniów do refleksji na temat zdolności, zainteresowań, predyspozycji zawodowych oraz samorozwoju;
- rozwinięcie przez uczniów wiedzy oraz świadomości na temat własnych uzdolnień i talentów;
- ugruntowanie własnej wartości.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- zna definicje uzdolnień, talentów, zainteresowań;
- umie określić posiadane przez siebie uzdolnienia, zainteresowania i atuty;
- potrafi określać swoje mocne i słabe strony.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe;
- debata;
- test *Inteligencji wielorakiej* Howarda Gardnera.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- projektor;
- test inteligencji wielorakiej Howarda Gardnera – 1 egzemplarz dla każdego ucznia;
- flipchart.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Debata

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Czy uważacie, że wszyscy ludzie są zdolni? Daje uczniom czas na zastanowienie, następnie prosi wszystkich uczniów, którzy odpowiedzieli „tak”, aby stanęli po jego prawej stronie, a uczniów, którzy odpowiedzieli „nie”, aby stanęli po lewej.

Wszystkie osoby, które zadeklarowały, że **zgadzają się** z tezą, przygotowują w grupie **argumenty przeciwne**. I odwrotnie: osoby, które **nie zgadzają się** z tezą, przygotowują argumenty **popierające tezę**.

Jeżeli wszyscy uczniowie zgadzają się z tezą, dzielimy klasę na zespoły 4–6-osobowe, w których uczniowie przygotowują i przedstawiają argumenty „przeciw”, następnie nauczyciel wspólnie z całą klasą wyszukuje argumenty „za”.

2. Dyskusja

Po zakończeniu debaty nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając uczniom pytanie: Co to znaczy, że ktoś jest w czymś zdolny?

3. Test

Wstęp teoretyczny: nauczyciel prezentuje koncepcję Howarda Gardnera dotyczącą ośmiu rodzajów inteligencji.

Uczniowie otrzymują kwestionariusz i wypełniają go wg instrukcji.

Nauczyciel omawia z uczniami wyniki testu – warto zapisać je na tablicy np. w formie wykresu kołowego czy słupkowego prezentującego zdolności całej klasy. Jeśli „mapa zdolności klasowych” zostanie zapisana na papierze do flipchartu, może być zawieszona w sali jako plakat przypominający mocne strony klasy lub zaprezentowana rodzicom podczas zebrania.

Nauczyciel prezentuje opisy ośmiu rodzajów inteligencji oraz możliwości ich rozwijania, a także omawia, w jakich zawodach poszczególne z nich są przydatne.

4. Pytania ewaluacyjne

Prowadzący prosi uczniów o odpowiedź na pytania podsumowujące, np.: Czego się dziś dowiedziałeś o sobie? Czy dowiedziałeś się czegoś nowego o kolegach z klasy? Czy po zajęciach, zabierając głos w debacie, wyraziłbyś taki sam pogląd jak na początku? Co z dzisiejszych przyda ci się w przyszłości?

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Test inteligencji wielorakiej Howarda Gardnera: <http://brieftip.pl/test-inteligencji-wielorakiej-rodzaje-inteligencji/> [dostęp: 12 czerwca 2017 r.]

SCENARIUSZ 10

TEMAT: Czym się interesuję?

CELE OGÓLNE:

- wskazywanie możliwych kierunków rozwoju swoich zainteresowań;
- samopoznanie.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- umie zdefiniować swoje zainteresowania, hobby;
- zna swoje mocne strony;
- umie określić swój typ osobowości zawodowej wg *Testu samooceny* Johna Hollanda;
- potrafi określić, jak wykorzystać swoje zainteresowania w kontekście przyszłej pracy zawodowej.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- ćwiczenie grupowe.

FORMY PRACY:

- indywidualna;
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna;
- rzutnik;
- karta ćwiczenia *Gra towarzyska* – załącznik nr 1.

PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI: 45 minut

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

1. Ćwiczenie na rozgrzewkę – „10 palców”

Uczniowie siedzą w ławkach, każdy trzyma wszystkich 10 palców w górze. Nauczyciel zadaje pytania, zaczynające się od słów: Czy kiedykolwiek...? Pytanie musi być sformułowane w ten sposób, aby można było na nie odpowiedzieć „tak” lub „nie”. Kto nie może odpowiedzieć twierdząco na pytanie, opuszcza palec. Ostatnia osoba z palcami w górze wygrywa. Na krótką rozgrzewkę dobre są pytania typu:

Czy kiedykolwiek...

- miałeś kota?
- jeździłeś na nartach?
- spałeś pod namiotem?
- zapomniałeś o Dniu Matki?
- czytałeś w ciągu ostatniego roku książkę dla młodzieży?
- byłeś nad morzem?
- jechałeś autobusem bez biletu?
- oglądałeś horror i nie mogłeś później zasnąć?

itp.

Następnie warto przejść do pytań dotyczących zainteresowań, hobby, kontynuacji nauki, pierwszych doświadczeń związanych z pracą, np.:

Czy kiedykolwiek...

- uczestniczyłeś w zajęciach kółka zainteresowań/zajęciach w domu kultury?
- uczyłeś się dodatkowo (samodzielnie lub na kursie) języka obcego?
- uczyłeś się tańca/gry na instrumencie?
- należałeś do klubu sportowego?
- byłeś członkiem samorządu uczniowskiego?
- jako dziecko pragnąłeś być aktorem/strażakiem/piosenkarzem itp.?
- pomagałeś w pracy komuś z członków rodziny?
- zarobiłeś własne pieniądze?

2. Wprowadzenie

Nauczyciel rozpoczyna dyskusję, zadając uczniom pytania:

- Co to jest hobby?
- Jakie są Twoje ulubione zajęcia ?
- Co lubisz robić w wolnym czasie?

3. Ćwiczenie *Gra towarzyska*

Nauczyciel proponuje wykonanie ćwiczenia *Gra towarzyska* na podstawie *Testu samooceny* Johna Hollanda – załącznik nr 1.

4. Podsumowanie

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie, pyta również całą klasę o wyniki – każdy uczeń może zapisać swój kod na tablicy. Wspólnie zastanawiają się: jakie profile zainteresowań dominują w klasie? czy wyniki dziewcząt i chłopców są takie same? czy uczniowie uważają, że wyniki testu dobrze opisują ich charakter?

BIBLIOGRAFIA, NETOGRAFIA:

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., (2006), *Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów*, Warszawa: KOWEZIU.

Załącznik nr 1 – ćwiczenie *Gra towarzyska*

1. Przeczytaj opisy znajdujące się na rysunku i wybierz grupę, która najbardziej Ci odpowiada, do której chciałbyś instynktownie dołączyć.
Wpisz jej symbol.....
2. Wyobraź sobie, że osoby te po 15 minutach opuszczają przyjęcie i musisz podejść do kolejnej grupy, w której czułbyś się dobrze.
Wpisz jej symbol.....
3. Kiedy ci ludzie po kolejnych 15 minutach również wychodzą, musisz wybrać trzecią grupę, do której dołączysz.
Wpisz jej symbol.....

